

Банка Поштанска штедионица, а.д., Београд
Сектор за управљање ризицима

Број: С02/54-2012
Датум: 15.05.2012. године

**ГОДИШЊИ ИЗВЕШТАЈ О КВАНТИТАТИВНИМ И КВАЛИТАТИВНИМ ПОДАЦИМА О
КАПИТАЛУ И РИЗИЦИМА БАНКЕ ЗА 2011. ГОДИНУ**

Београд, мај 2012. године

Садржај

1. УВОД	03
2. СТРАТЕГИЈЕ И ПОЛИТИКЕ УПРАВЉАЊА РИЗИЦИМА	03
2.1. Систем за управљање ризицима	03
2.2. Организација надлежности и одговорности у процесу управљања ризицима	04
2.3. Врсте ризика	05
2.3.1. Кредитни ризик	05
2.3.2. Каматни ризик	10
2.3.3. Ризик ликвидности	11
2.3.4. Оперативни ризик	13
3. КАПИТАЛ	14
3.1. Квалитативне информације	14
3.2. Квантитативне информације	15
4. КАПИТАЛНИ ЗАХТЕВИ И ПРОЦЕС ИНТЕРНЕ ПРОЦЕНЕ АДЕКВАТНОСТИ КАПИТАЛА	16
4.1. Квалитативне информације	16
4.2. Квантитативне информације	16
5. ИЗЛОЖЕНОСТ РИЗИЦИМА И ПРИСТУПИ ЗА МЕРЕЊЕ И ПРОЦЕНУ РИЗИКА	17
5.1. Кредитни ризик	17
5.1.1. Квалитативне информације	17
5.1.2. Квантитативне информације	20
5.1.3. Технике ублажавања кредитног ризика	24
5.2. Каматни ризик	25
5.3. Ризик ликвидности	27
5.4. Оперативни ризик	28

1. УВОД

Банка Поштанска штедионица, а.д., Београд имплементирала је у своје пословање стандарде Базела II у складу са динамиком и обухватношћу регулативе националног супервизора - Народне банке Србије. Ради испуњења регулаторних захтева који се односе на обавезу објављивања одређених података из пословања банака, дефинисаних у Одлуци о објављивању података и информација банке, Банка је утврдила интерну Процедуру о објављивању података и информација Банке Поштанска штедионица, а.д., Београд и у складу са истом сачињен је овај Извештај.

2. СТРАТЕГИЈЕ И ПОЛИТИКЕ УПРАВЉАЊА РИЗИЦИМА

2.1. Систем за управљање ризицима

Стандарди, принципи и правила за управљање ризицима у Банци интегрисани су у јединствен систем за управљање ризицима. Систем чине следећи елементи: стратегије, политike и планови за управљање ризицима и капиталом, процедуре за управљање ризицима, одговарајућа унутрашња организација, систем унутрашњих контрола, одговарајући информациони систем, процес интерне процене адекватности капитала, планови активности у ситуацијама повећане изложености појединачним или укупним ризицима, интерне методологије и упутства.

Стратешко опредељење Банке усмерено је на успостављање, одржавање и унапређење развојно оријентисаног система за управљање ризицима што подразумева отвореност ка изменама у смислу укључивања нових врста ризика у ризични профил Банке, развој процеса интерне процене адекватности капитала, прихваташе правила и стандарда струке и примену софистицираних метода и техника за мерење изложености постојећим и потенцијалним ризицима.

Основна начела функционисања система за управљање ризицима су:

- целовитост система
- процена способности за преузимања ризика и њихову даљу контролу
- дефинисање надлежности и компетенција и благовремено и ефикасно извештавање

Систем за управљање ризицима усклађен је са величином и организационом структуром Банке, са природом, обимом и сложеношћу пословања Банке, односно њеним ризичним профилом и обезбеђује управљање ризицима свих врста, на свим нивоима извршавања пословних активности и на свим нивоима одлучивања.

Систем обезбеђује да се процес управљања ризицима спроводи у свим пословним активностима, укључујући и активности које је Банка поверила трећим лицима на јединствен и стандардизован начин.

Процес управљања ризицима обухвата:

- идентификацију ризика
- процену и мерење ризика (укуључујући и мерење у стерс сценаријима)
- контролу, праћење и ублажавање ризика
- извештавање о ризицима.

2.2. Организација, надлежности и одговорности у процесу управљања ризицима

Организациона структура Банке обезбеђује успостављање јасно дефинисаних, транспарентних и конзистентних линија комуникације, размене информација, надлежности и одговорности што подразумева следеће:

- доношење унутрашњих аката Банке којима се уређује организација послова и омогућује да се дужности, надлежности и одговорности запослених у Банци и нивои одлучивања и овлашћења за доношење одлука могу јасно утврдити;
- упознавање запослених са дужностима, надлежностима и одговорностима;
- документованост процеса доношења и спровођења одлука;
- подеља дужности, надлежности и одговорности запослених укључујући и ниво Извршног одбора Банке, организоване тако да се спречава сукоб интереса;
- успостављање ефикасне комуникације, размене информација и сарадње на свим организационим нивоима Банке;
- укључивање адекватног броја запослених одговарајуће стручности и професионалног искуства у систем управљања ризицима;
- постојање независног организационог дела који се бави управљањем ризицима – Сектор за управљање ризицима;
- обезбеђење континуитета у спровођењу Стратегије и Политика управљања ризицима;
- успостављање адекватне политике зарада и других примања запослених, чланова Управног одбора Банке и осталих одбора у Банци.

Процес управљања ризицима организован је на следећи начин:

- надлежност за преузимање ризика, идентификацију и мерење истих имају организациони делови који се баве оперативним активностима,
- надлежност за мерење и процену, праћење и контролу преузетих ризика има Сектор за управљање ризицима,
- размена информација између свих организационих делова Банке врши се континуирано,
- извештавање о изложености ризицима је успостављено на континуираној основи - Сектор за управљање ризицима редовно сачињава извештаје о изложености ризицима и доставља их надлежним органима Банке.

На тај начин обезбеђено је раздавање активности преузимања ризика од активности контроле и праћења ризика

Управни одбор Банке је одговоран за успостављање јединственог система управљања ризицима у Банци и за надзор над тим системом, успостављање система унутрашњих контрола у Банци и утврђивање стратегија, политика и планова за управљање ризицима и капиталом.

Извршни одбор Банке је одговоран за спровођење стратегија, политика и планова за управљање ризицима и капиталом, које је усвојио Управни одбор, утврђивање процедуре, методологија и других аката за идентификовање, мерење и процену ризика, контролу и ублажавање ризика и процес идентификације, мерења (процене), праћења и контроле ризика којима је Банка изложена.

Одбор за праћење пословања Банке (Одбор за ревизију) је одговоран за континуирани надзор примене аката за управљање ризицима и спровођење система унутрашњих контрола, и по потреби предлаже начине за њихово унапређење.

Одбор за управљање активом и пасивом (ALCO одбор) је одговоран за праћање изложености Банке ризицима који произилазе из структуре њених билансних и ванбилансних ставки, и предлагање мера за управљање каматним ризиком и ризиком ликвидности.

Кредитни одбор Банке је задужен за одржавање оптималног нивоа кредитне изложености Банке на основу предлога за одобрење појединачних пласмана.

Сектор за управљање ризицима је одговоран за сачињавање аката из области управљања ризицима, успостављање модела и методологија за идентификовање, мерење, праћење, контролу и извештавање о изложености ризицима, као и за имплементацију процедуре за управљање ризицима. У надлежности овог Сектора је и независна процена кредитног ризика приликом одобравања пласмана правним лицима и предузетницима.

Сектор за контролу усклађености пословања Банке одговоран је за спровођење политike и процедуре за управљање ризиком усклађености пословања Банке, предлагање планова за управљање главним ризицима пословања Банке и извештавање органа Банке о ризицима усклађености пословања Банке.

Сектор за унутрашњу ревизију је дужан да иницира активности којима се обезбеђује да се ризици којима је Банка изложена у свом пословању на одговарајући начин идентификују и контролишу, даје препоруке и обезбеђује да органи Банке буду благовремено информисани о уоченим неправилностима.

Остали организациони делови Банке, који учествују у систему управљања ризицима, дужни су да у свом делокругу рада спроводе мере дефинисане процедурима за управљање ризицима. Организациони делови Банке, који представљају подршку систему управљања ризицима, дужни су да достављају податке и информације који су неопходни за спровођење процедуре за идентификовање, мерење, праћење, ублажавање и управљање ризицима, којима је Банка изложена у свом пословању.

2.3. Врсте ризика

Кључни ризици којима је Банка изложена у свом пословању и у вези којих обелодањује податке су: кредитни ризик, ризик концентрације, каматни ризик, ризик ликвидности и оперативни ризик.

2.3.1. Кредитни ризик

Кредитни ризик је могућност настанка негативних ефеката на финансијски резултат и капитал Банке услед неизвршавања обавеза дужника под уговореним условима.

Кредитни ризик обухвата и кредитно-девизни ризик, резидуални ризик и ризик смањења вредности потраживања:

- ❖ Кредитно – девизни ризик је могућност настанка негативних ефеката на финансијски положај и кредитну способност дужника услед утицаја промене курса динара, што директно утиче на пораст кредитног ризика;
- ❖ Резидуални ризик је могућност настанка негативних ефеката на финансијски резултат и капитал Банке услед тога што су технике ублажавања кредитног ризика мање ефикасне него што се очекује, или њихова примена недовољно утиче на умањење ризика којима је Банка изложена;

- ❖ Ризик смањења вредности потраживања је могућност настанка негативних ефеката на финансијски резултат и капитал Банке по основу смањења вредности откупљених потраживања услед готовинских или неготовинских обавеза претходног повериоца према дужнику.

Непосредно повезан са кредитним ризиком је ризик концентрације.

Ризик концентрације је могућност настанка негативних ефеката на финансијски резултат и капитал Банке услед концентрације изложености Банке према једном лицу или према групи повезаних лица, према лицу повезаном са Банком, према једној врсти производа, грани, сектору и инструментима обезбеђења, а Банка му је изложена по основу позиција које се воде у Банкарској књизи и Књизи трговања.

Ризик концентрације односи се на:

- велике изложености, и то према једном лицу, према групи повезаних лица и према лицима која су повезана са Банком у власничком или управљачком смислу,
- групе изложености, и то према привредном сектору, према привредној грани, према врсти производа и сл.
- инструменте обезбеђења и то на нивоу пружаоца заштите, на нивоу групе пружалаца заштите (повезана лица, припадност истом сектору, грани и сл.) на нивоу типа и врсте инструмента обезбеђења.

Циљ политike управљања кредитним ризиком и ризиком концентрације је утврђивање и одржавање пожељне структуре кредитног портфолија у смислу прихватљивог нивоа кредитног ризика и ризика концентрације и одговарајуће сазмере изложености овим ризицима и приноса на капитал.

Политике управљања кредитним ризиком и ризиком концентрације су интегрални део система за управљање ризицима и базирају се на успостављању кредитног процеса. Кредитни процес обухвата процес одобравања пласмана и процес управљања кредитним ризиком, укључујући и ризик концентрације, те се у том контексту управљање кредитним ризиком може дефинисати као управљање портфолијом пласмана што подразумева следеће:

- објективну процену кредитне способности клијента,
- разврстављање у одговарајуће категорије ризичности према регулаторним и интерним критеријумима,
- успостављање и одржавање одговарајућег квалитета кредитног портфолија,
- успостављање система лимита,
- успостављање индикатора раног упозорења пораста изложености кредитном ризику,
- формирање и одржавање оптималне структуре портфолија пласмана и инструмената обезбеђења,
- успостављање система за благовремену идентификацију потенцијално ризичних клијената,
- максималну заштиту портфолија пласмана Банке применом одговарајућих техника за ублажавање кредитног ризика,
- континуирано унапређење система управљања кредитним ризиком.

Управљање кредитним ризиком и ризиком концентрације

Управљање кредитним ризиком и ризиком концентрације врши се пре одобравања изложености и континуирано, у току трајања изложености, и то:

- на нивоу клијента, у смислу утврђивања финансијског стања и кредитне способности клијента са становишта измирења обавеза,
- на нивоу појединачног пласмана, у смислу утврђивања степена ризичности конкретне изложености, у зависности од њених специфичности у погледу намене, рока, кредитне историје клијента, инструмената обезбеђења итд.,
- на нивоу портфолија пласмана, периодично, утврђивањем квалитета портфолија на основу анализе обима и структуре портфолија и праћења динамике и трендова промена кључних сегмената портфолија
- на нивоу организационих јединица и организационих облика, по врстама пласмана, валутној, секторској и рочној структури, и према степену ризичности наплате потраживања, чиме се обезбеђује управљање ризицима на низим нивоима агрегирања пласмана у односу на укупан портфолио,
- на нивоу портфолија инструмената обезбеђења.

Банка квартално врши класификовање потраживања у одређене категорије ризичности, а по потреби и у краћим временским интервалима. Класификовање се врши у складу са регулаторним и интерно дефинисаним критеријумима.

Мерење и процена кредитног ризика и ризика концентрације

Систем мерења и процене кредитног ризика одговара природи, обиму и сложености кредитне активности Банке.

Мерење / процена кредитног ризика врши се применом квантитативних и квалитативних метода, као и одговарајућих система рангирања, при чему се узима у обзир:

- екстерни рејтинг клијента (уколико је доступан),
- очекивана стопа губитка на основу интерног рејтинга ризика,
- постојање и квалитет инструмената обезбеђења.

Квантификованаје ризичности појединачних ставки (по клијенту и пласману), а затим и утврђивање укупног нивоа кредитног ризика врши се:

- у складу са регулаторним критеријумима, применом стандардизованог приступа у складу са Одлуком о адекватности капитала,
- у складу са критеријумима и моделима које је дефинисала Банка и прописала интерним методологијама.

Кредитни ризик се мери / процењује на више нивоа:

- на нивоу клијента реализације се утврђивањем његове кредитне способности и сходно томе класификовањем у одговарајућу категорију ризичности,
- на нивоу појединачног пласмана реализације се класификовањем конкретног пласмана у одговарајућу категорију ризичности (у зависности од кредитне способности клијента, уредности у измиривању обавеза и инструмената обезбеђења) и разврставањем у групу потраживања са сличним карактеристикама,
- на нивоу портфолија пласмана може се реализовати на два начина
 - ❖ на основу нивоа резерви за процењене губитке и нивоа исправке вредности пласмана и резервисања за губитке по ванбилиансним ставкама, или
 - ❖ утврђивањем висине капиталног захтева за покриће кредитног ризика.

Мерење ризика концентрације врши се израчунавањем одређених рација односно упоређивањем односа одређених параметара.

Параметри који су предмет рације анализе су појединачна изложеност, групе изложености, капитал Банке, портфолио пласмана, појединачни инструмент обезбеђења, портфолио инструмената обезбеђења.

Квантификациовање концентрације изложености на различитим нивоима врши се:

- у складу са регулаторним критеријумима и то мерењем односа конкретног пласмана / портфолија пласмана (једног лица, повезаних лица и лица повезаних са Банком) и капитала Банке
- у складу са критеријумима које је Банка дефинисала интерним актима и то стављањем у однос одређеног сегмента бруто билансних пласмана и билансне активе која се класификује.

Банка контролу над ризиком концентрације обезбеђује успостављањем система лимита, мерењем евентуалних одступања од истих, као и утврђивањем толерантних зона одступања од лимита.

Извештавање о процесу управљања кредитним ризиком и ризиком концентрације

Извештавање о кредитном ризику

Сектор за финансије, рачуноводство и извештавања

- сачињава месечни извештај НПЛ и друге извештаје у складу са регулативом, које доставља Народној банци Србије и надлежним организационим деловима,
- сачињава кварталне извештаје о изложености кредитном ризику и доставља их, на прописан начин и у дефинисаној форми и роковима, Народној банци Србије и надлежним организационим деловима.

Сектор за послове са становништвом, Сектор за платне картице, Сектор за послове са привредом, Сектор за управљање средствима и ликвидношћу Банке

- сачињавају извештаје из своје надлежности и у складу са утврђеном динамиком достављају надлежним органима Банке,
- сачињавају извештаје и достављају Сектору за управљање ризицима.

Сектор за наплату лоших пласмана

- сачињава месечне извештаје о наплати лоших пласмана и доставља Управном одбору Банке, Извршном одбору Банке и Сектору за управљање ризицима.

Сектор за управљање ризицима

- извештава о изложености Банке кредитном ризику месечно, квартално и годишње Извршни одбор Банке, Одбор за управљање активом и пасивом (ALCO одбор), Одбор за праћење пословања Банке (Одбор за ревизију) и Управни одбор Банке, у оквиру јединственог извештаја о изложености ризицима у Банци,
- припрема и презентује информације о природи и степену ризика који потичу од финансијских инструмената, а које се обелодањују у складу са МСФИ,
- према потреби припрема и презентује и друге извештаје у вези са управљањем кредитним ризиком, на захтев руководства или на сопствену иницијативу.

Извештавање о ризику концентрације

Сектор за финансије, рачуноводство и извештавања

- сачињава кварталне извештаје о величим изложеностима Банке према једном лицу или према групи повезаних лица и изложеностима према лицима повезаним

са Банком и доставља их, на прописан начин и у дефинисаној форми и роковима, Народној банци Србије и надлежним организационим деловима.

Сектор за управљање ризицима

- извештава о изложености Банке ризику концентрације квартално и годишње, Извршни одбор Банке, Одбор за управљање активом и пасивом (ALCO одбор), Одбор за праћење пословања Банке (Одбор за ревизију) и Управни одбор Банке, у оквиру јединственог извештаја о изложености ризицима у Банци;
- према потреби припрема и презентује и друге извештаје у вези са управљањем ризиком концентрације, на захтев руководства или на сопствену иницијативу,
- у случају идентификације могућег пораста ризика, извештава Извршни одбор Банке и Одбор за управљање активом и пасивом (ALCO одбор) и предлаже мере у циљу смањења и ублажавања ризика.

Технике ублажавања кредитног ризика и ризика концентрације

Елементи који ублажавају ризик првенствено се одражавају на губитак у случају неизмирења обавеза по кредитима и генерално не умањују ризик неизмирења обавеза дужника према Банци.

Пословном политиком су дефинисани инструменти обезбеђења које Банка прибавља при преузимању кредитног ризика.

Одговарајућим процедурама и методологијама Банка је детаљније дефинисала:

- технике ублажавања кредитног ризика које користи,
- начине прибављања инструмената обезбеђења,
- правила за признавање техника за ублажавање кредитног ризика које користи.

Банка уговара инструменте обезбеђења и они не могу бити замена за могућност дужника да измири своје обавезе.

Избор инструмената обезбеђења (једног или њихове комбинације) у функцији је минимизирања кредитног ризика, а код сваког конкретног ангажовања определјен је:

- бонитетом клијента са јасно дефинисаним примарним изворима отплате
- висином ангажовања у односу на финансијску ситуацију клијента, мерено категоријом укупних прихода и нето добитка, као и исказаним параметрима успешности пословања,
- финансијским ефектима конкретног посла – на бази пројекција новчаних токова,
- роком на који се Банка ангажује, имајући у виду да дужи рок имплицира виши кредитни ризик.

Вредност инструмента обезбеђења мора бити довољна за наплату целокупног потраживања Банке (главница, камата, накнада итд.).

Праћење инструмената обезбеђења спроводи се у поступку праћења изложености, редовно, најмање једном годишње, а по потреби и чешће

Ради ублажавања изложености ризику концентрације примењују се и следећи поступци

- јасно дефинисање начина утврђивања повезаних лица;
- доследно придржавање критеријума повезаности;
- процена постојања потенцијалног ризка концентрације;
- поштовање дефинисаних лимита;

2.3.2. Каматни ризик

Каматни ризик је могућност настанка негативних ефеката на финансијски резултат и капитал Банке услед промена каматних стопа, а Банка му је изложена по основу позиција које се воде у Банкарској књизи.

Банка је изложена различитим врстама каматног ризика и то:

- ризику временске неусклађености доспећа и поновног одређивања цена, који проистиче из једнаких промена каматних стопа за различите рокове доспећа,
- ризику криве приноса коме је изложена услед промене облика криве приноса,
- базном ризику, коме је изложена због различитих референтних каматних стопа код каматно осетљивих позиција са сличним карактеристикама што се тиче доспећа или поновног одређивања цена,
- ризику опција, коме је изложена због уговорних одредаба у вези с каматно осетљивим позицијама (кредити с могућношћу превремене отплате, депозити с могућношћу превременог повлачења и др.).

Каматни ризик је присутан код позиција у динарима, у девизама и у динарима са валутном клаузулом.

Управљање каматним ризиком

Управљање каматним ризиком обухвата:

- надзор и контролу над каматоносном активом и пасивом што подразумева континуирано праћење обима и структуре каматоносне активе и пасиве,
- надзор и контролу над системом каматних стопа,
- обезбеђивање ефикасног механизма прилагођавања каматних стопа тржишним кретањима и профитабилним пројектима,
- пројектовање обрачунатих прихода и расхода од камата - укупно као и на нивоу организационих делова, према врсти производа, валути и сектору.

У поступку управљања ризиком примењују се следећи поступци:

- статистички приступ историјске анализе остварених резултата,
- предвиђање очекиваних ефеката уз различита претпостављена кретања каматних стопа и промена обима и структуре каматоносне активе и пасиве,
- пројектоивање очекиваног утицаја пада или пораста каматних стопа на висину нето прихода,
- предлагање мера мера за превазилажење евентуалног ризика.

Мерење и процена каматног ризика

Мерење и процена каматног ризика се спроводи применом квантитативних и квалитативних техника.

Мерење изложености каматном ризику врши се на следећи начин:

- утврђивањем покривености расхода приходима укључујући и израчунавање показатеља Net Interest income i Net interest margin,
- гар анализом и утврђивањем гар рација као разлике каматно осетљиве активе и каматно осетљиве пасиве,
- стрес тестовима,
- EVE сценаријом.

Извештавање о процесу управљања каматним ризиком

Сектор за управљање ризицима

- извештава о изложености Банке каматном ризику месечно, квартално и годишње Извршни одбор Банке, Одбор за управљање активом и пасивом (ALCO одбор), Одбор за праћење пословања Банке (Одбор за ревизију) и Управни одбор Банке, у оквиру јединственог извештаја о изложености ризицима у Банци,
- у случају идентификације пораста могућег ризика, извештава Извршни одбор Банке и Одбор за управљање активом и пасивом (ALCO одбор), и предлаже мере у циљу смањења, диверсификације и ублажавања ризика.

Ублажавање изложености каматном ризику

Основни начини за ублажавање изложености каматном ризику који Банка примењује су:

- усклађивање средстава и обавеза према врсти каматне стопе (фиксне, променљиве), према роковима доспећа или датумима поновног одређивања висине каматних стопа,
- утврђивање лимита и мерење евентуалних одступања од истих, као и утврђивање дозвољених зона одступања од лимита. Систем лимита детаљније је описан у Процедури о управљању каматним ризиком.

Банка, ради ублажавања изложености каматном ризику, спроводи следеће мере и активности (појединачно и/или кумултивно):

- преиспитивање висине активних и пасивних каматних стопа,
- повећање/смањење каматно осетљиве активе/пасиве,
- повећање/скраћење рокова доспећа каматно осетљиве активе/пасиве.

2.3.3. Ризик ликвидности

Ризик ликвидности је могућност настанка негативних ефеката на финансијски резултат и капитал Банке услед неспособности Банке да испуњава своје доспеле обавезе, и то због:

- повлачења постојећих извора финансирања односно немогућности прибављања нових извора финансирања (ризик ликвидности извора средстава), или
- отежаног претварања имовине у ликвидна средства због поремећаја на тржишту (тржишни ризик ликвидности).

Ризик ликвидности представља могућност настанка диспропорције између прилива и одлива средстава и присутан је на више нивоа у пословању Банке:

- укупна ликвидност Банке и то дугорочно и краткорочно,
- парцијална ликвидност и то у готовинском и безготовинском пословању, у динарском и девизном пословању и у значајним валутама за Банку (RSD, EUR, USD, CHF).

Управљање ризиком ликвидности

Управљање ризиком ликвидности обухвата:

- управљање пасивом што подразумева обезбеђење квалитетних извора средстава (капитал и депозити),
- управљање активом што подразумева ангажовања средстава у сигурне и профитабилне пласмане,
- успостављање и одржавање рочне усклађености извора средстава и пласмана,
- успостављање и одржавање валутне усклађености извора средстава и пласмана,
- успостављање и одржавање гранске и секторске усклађености извора средстава и дисперзије пласмана.

Мерење и процена ризика ликвидности

Мерење и процена ризика ликвидности спроводи се применом квантитативних и квалитативних техника.

Ризик ликвидности Банка мери и процењује:

- израчунавањем показатеља ликвидности дефинисаног регулативом НБС,
- израчунавањем интерних показатеља ликвидности,
- праћењем нето токова готовине,
- утврђивањем индикатора ликвидности и индикатора раног упозорења пораста изложености ризику ликвидности,
- гар анализом,
- анализом стрес сценарија.

Извештавање о процесу управљања ризиком ликвидности

Сектор за финансије, рачуноводство и извештавања

- израчунава показатељ ликвидности дневно и месечно и извештава НБС,
- извештај о обрачунатом показатељу ликвидности доставља дневно Извршном одбору Банке, Сектору за управљање средствима и ликвидношћу Банке, Сектору за управљање ризицима и Сектору за унутрашњу ревизију.

Сектор за управљање средствима и ликвидношћу Банке

- дневно обавештава Извршни одбор Банке о кретању показатеља ликвидности,
- израђује планове прилива и одлива средстава и доставља их Извршном одбору Банке, Одбору за управљање активом и пасивом (ALCO одбор), Сектору за управљање ризицима и Сектору за унутрашњу ревизију,
- о свим већим, а непланираним исплатама депозита, односно већем приливу средстава по том основу, одмах обавештава Одбор за ликвидност Банке, Извршни одбор Банке, Одбор за управљање активом и пасивом (ALCO одбор) и Сектор за управљање ризицима,
- у случају критично ниског нивоа ликвидности, најкасније наредног радног дана, обавештава Извршни одбор Банке о износу ликвидних средстава која недостају, разлогизма неликвидности и о планираним активностима за отклањање узрока неликвидности.

Сектор за управљање ризицима

- извештава о изложености Банке ризику ликвидности месечно, квартално и годишње Извршни одбор Банке, Одбор за управљање активом и пасивом (ALCO одбор), Одбор за праћење пословања Банке (Одбор за ревизију) и Управни одбор Банке, у оквиру јединственог извештаја о изложености ризицима у Банци,
- у случају идентификације пораста могућег ризика, у сарадњи са Сектором за управљање средствима и ликвидношћу Банке, извештава Извршни одбор Банке и Одбор за управљање активом и пасивом (ALCO одбор), и предлаже мере у циљу смањења, диверсификације и ублажавања ризика.

Ублажавање изложености ризику ликвидности

Ублажавање изложености ризику ликвидности врши се на следећи начин:

- усклађивањем прилива и одлива средстава према року и валути и сектору,
- утврђивање, лимита, праћењем и мерењем евентуалних одступања од истих и утврђивањем толерантних зона одступања од лимита,
- сачињавањем планова пословања који би се променили у случају настанка кризе ликвидности.

2.3.4. Оперативни ризик

Оперативни ризик је ризик од могућег настанка негативних ефеката на финансијски резултат и капитал Банке услед пропуста (ненамерних и намерних) у раду запослених, неодговарајућих унутрашњих процедура и процеса, неадекватног управљања информационим и другим системима у Банци, као и услед наступања непредвидивих екстерних догађаја.

Оперативни ризик укључује и:

- правни ризик који представља ризик могућности настанка негативних ефеката на финансијски резултат и капитал Банке по основу судских или вансудских поступака у вези са пословањем Банке,
- ризике који настају по основу увођења нових производа или услуга, укључујући и нове активности у вези с процесима и системима Банке,
- ризике који настају по основу активности у вези с њеним пословањем које је поверила трећем лицу.

Управљање оперативним ризиком

Управљање оперативним ризиком обухвата:

- мапирање пословних процеса – подразумева дефинисање свих пословних активности Банке по хоризонталној структури (по врстама банкарских производа и врстама послова) и по вертикалној структури (по организационим јединицама и организационим облицима),
- разврставање пословних активности у одговарајуће линије пословања – подразумева разврставање свих пословних активности у дефинисане линије пословања по критеријумима утврђеним интерним актима,
- разврставање нових пословних активности у одговарајуће линије пословања пре њиховог укључивања у редовне процесе,
- мапирање система одговорности подразумева јасно дефинисање хијерархије одговорности, јасно разграничење надлежности и система одлучивања,
- процену изложености ризицима при увођењу нових производа, услуга и активности пре започињања активности, процеса или пласирања новог производа,
- процену изложености ризицима по основу активности које је Банка поверила трећим лицима,
- примену принципа копроративног управљања и едукацију запослених.

Мерење и процена оперативног ризика

Оперативни ризик Банка мери и процењује на основу:

- анализе података евидентираних у бази губитака,
- анализе података добијених методом самопроцењивања,
- процене изложености ризицима по основу увођења нових производа, активности, процеса и /или система
- процене изложености ризицима по основу активности које је Банка поверила трећим лицима
- анализе резултата спровођења стрес сценарија

Извештавање о оперативном ризику

Сектор за финансије, рачуноводство и извештавања

- квартално доставља извештај о капиталном захтеву за оперативни ризик Народној Банци Србије на начин, у форми и роковима прописаним важећом регулативом.

Сектор за управљање ризицима

- извештава о изложености Банке оперативном ризику месечно, квартално и годишње Извршни одбор Банке, Одбор за управљање активом и пасивом (ALCO одбор), Одбор за праћење пословања Банке (Одбор за ревизију) и Управни одбор Банке, у оквиру јединственог извештаја о изложености ризицима у Банци.

Ублажавање изложености оперативном ризику

Ублажавање изложености оперативном ризику врши се на следећи начин:

- сачињавањем и доследном применом јасних и конзистентних интерних аката која прецизно дефинишу све поступке у обављању сваке пословне активности,
- формирање интегралног система унутрашњих контрола који обезбеђује ефикасну контролу свих пословних процеса и међусобну компатибилност контролних поступака на свим нивоима,
- формирање јединствене базе података о догађајима који представљају изворе оперативног ризика, чијом се анализом ствара основ за доношење адекватних одлука,
- израду планова поступања и опоравка активности у случају катастрофа (настанка непредвиђених догађаја),
- дефинисање изгледа, садржаја и токова документације у смислу стандардизације форме, изгледа и садржаја докумената, развијања интерног система обележавања докумената, утврђивање начина манипулисања документацијом, дефинисање токова и архивирања документације,
- развијање свести о постојању оперативног ризика.

3. КАПИТАЛ

3.1. Квалитативне информације

Капитал представља трајни извор финансирања који омогућава пословање и опстанак Банке на дуги рок.

Обрачун капитала банке врши се у складу са регулативом која уређује адекватност капитала банке.

Капитал чини збир основног капитала и допунског капитала.

Основни капитал

Елементи који се укључују у основни капитал Банке имају следеће карактеристике:

- немају одређени рок доспећа и не могу се повући,
- могу се користити за покриће губитка у току редовног пословања Банке безусловно, у целости и без одлагања,
- подложне су могућности отказивања или ограничења у исплати дивиденди,
- власници инструмената који се укључују у основни капитал Банке, имају подређено право на учешће у расподели стечајне, односно ликвидационе масе у односу на све остале повериоце и власнике других инструмената капитала у случају стечаја или ликвидације Банке,
- умањени су за све потенцијалне пореске обавезе.

Основни капитал чини збир следећих ставки:

- уплаћен акцијски капитал по основу обичних акција,
- уплаћен акцијски капитал по основу преференцијалних акција,
- емисиона премија по основу обичних и преференцијалних акција,
- све врсте резерви Банке које су формирани на терет нето добити, у складу са одлуком Скупштине банке,
- добит из ранијих година, за коју је Скупштина Банке донела Одлуку да ће бити распоређена у основни капитал,
- добит из текуће године, за коју је Скупштина Банке донела Одлуку о распоређивању у основни капитал,

умањен за одбитне ставке основног капитала у складу са регулативом која уређује адекватност капитала банке.

Допунски капитал

Допунски капитал чини збир следећих ставки:

- уплаћен акцијски капитал по основу преференцијалних кумулативних акција,
- део позитивне ревалоризационе резерве која се односи на основна средства и учешћа у капиталу у портфолију Банке,
- хибридни инструменти,
- субординиране обавезе,

умањен за одбитне ставке допунског капитала у складу са регулативом која уређује адекватност капитала банке.

3.2. Квантитативне информације

Назив позиције	Износ у 000 RSD
КАПИТАЛ	
ОСНОВНИ КАПИТАЛ	
Номинална вредност уплаћених акција, осим преференцијалних кумулативних акција	9.691.616
Емисиона премија	8.048.915
Нераспоређена добит из ранијих година	4.476.871
Губици из претходних година	3.988.999
Добит из текуће године	26.168
Губици из претходних година	(309.478)
Добит из текуће године	0
Нематеријална улагања	(119.773)
Регулаторна ускл ађивања вредности	(13.872)
Нереализовани губици по основу хартија од вредности расположивих за продају	(13.872)
ДОПУНСКИ КАПИТАЛ	1.792.059
Номинална вредност уплаћених преференцијалних кумулативних акција	53.018
Део ревалоризационих резерви банке	1.739.041
ОДБИТНЕ СТАВКЕ ОД КАПИТАЛА	(149.358)
Од чега: умањење основног капитала	(74.679)
Од чега: умањење допунског капитала	(74.679)
Износ за који су прекорачена квалификована учешћа у лицима која нису лица у финансијском сектору	(6.663)
Потребна резерва из добити за процењене губитке по билансној активи и ванбилансним ставкама банке	(142.695)
УКУПАН ОСНОВНИ КАПИТАЛ	7.947.236
УКУПАН ДОПУНСКИ КАПИТАЛ	1.717.380

4. КАПИТАЛНИ ЗАХТЕВИ И ПРОЦЕС ИНТЕРНЕ ПРОЦЕНЕ АДЕКВАТНОСТИ КАПИТАЛА

4.1. Квалитативне информације

Регулаторни капитални захтеви

За потребе управљања ризицима и обезбеђивање континуитета пословања Банка утврђује ниво регулаторног капитала неопходног за покриће преузетих ризика из пословања прописаних од стране НБС односно регулаторне капиталне захтеве за покриће кредитног ризика, девизног ризика и оперативног ризика:

- ❖ Капитални захтев за покриће кредитног ризика израчунава се применом стандардизираног приступа множењем укупне активе пондерисане кредитним ризиком са 12% при чemu укупна актива пондерисана кредитним ризиком представља збир ризичне билансне активе и ризичних ванбилансних ставки израчунатих у складу са регулативом која уређује адекватност капитала банке;
- ❖ Капитални захтев за девизни ризик Банка израчунава множењем збира укупне нето отворене девизне позиције и апсолутне вредности нето отворене девизне позиције у злату са 12% при чemu се израчунавање нето отворене девизне позиције у злату врши у складу са регулативом која уређује адекватност капитала банке;
- ❖ Капитални захтев за оперативни ризик Банка утврђује применом приступа основног индикатора множењем трогодишњег просека индикатора изложености са 15%.

Процес интерне процене адекватности капитала и интерни капитални захтеви

У складу са одредбама регулативе НБС, Банка има обавезу да о интерној процени адекватности капитала и интерним капиталним захтевима извештава први пут према стању на дан 31.12.2012. године.

4.2. Квантитативне информације

Кредитни ризик

Класа изложености	у 000 RSD
Банке	25.695
Држава и централне банке	0
Физичка лица	1.282.288
Јавна административна тела	1.726
Привредна друштва	837.552
Територијалне аутономије и локалне самоуправе	0
Остале изложености	438.219
Укупно капитални захтев за кредитни ризик	2.585.480
Од чега:	
Обезбеђено некретнинама	810
Доспела ненаплаћена потраживања	4.849

Девизни ризик

Капитални захтев за девизни ризик на дан 31.12.2011. године износи 168.377 хил. RSD.

Оперативни ризик

Капитални захтев за оперативни ризик на дан 31.12.2011. године износи 753.700 хил. RSD.

5. ИЗЛОЖЕНОСТ РИЗИЦИМА И ПРИСТУПИ ЗА МЕРЕЊЕ И ПРОЦЕНУ РИЗИКА

5.1. КРЕДИТНИ РИЗИК

5.1.1. Квалитативне информације

Доспело ненаплаћено потраживање и изложености код којих је извршена исправка вредности

Доспело ненаплаћено потраживање је изложеност код које је Банка утврдила да дужник није испунио своју обавезу у року дужем од 90 дана.

Изложености код којих је извршена исправка вредности су пласмани који представљају финансиску имовину у облику одобрених кредитита, датих депозита, дужничких хартија од вредности, откупљених потраживања, потраживања за извршена плаћања по непокривеним акредитивима и остала потраживања које Банка класификује у категорије финансијских средстава у складу са МРС 39 и то:

- зајмови и потраживања и
- инвестиције које се држе до доспећа.

Осим главнице пласманом се сматрају камате и све провизије и накнаде које се односе на поједини финансијски инструмент.

У пласмане се укључују све билансне ставке на основу којих је Банка изложена кредитном ризику, а које је могуће распоредити на појединачног дужника.

Изложености за које се процењује вероватни губитак су преузете будуће обавезе Банке у облику неискоришћених одобрених оквирних линија, непокривених акредитива, датих гаранција и других облика јемства и сл., односно преузете будуће обавезе које Банка не може опозвати.

Ова категорија обухвата све ванбилансне ставке на основу којих је Банка изложена кредитном ризику, а које је могуће распоредити на појединачног дужника.

Приступи и методи који се користе за обрачун исправке вредности билансне активе и резервисања за губитке по ванбилансним ставкама

У складу са Методологијом за процену обезвређења билансне активе и вероватног губитка по ванбилансним ставкама у Банци Поштанска штедионица, а.д., Београд, Банка процењује кредитни ризик на појединачној и групној основи. Поступак обрачуна исправке вредности и/или резервисања у складу са Методологијом за сваку од наведених категорија, спроводи се следећим редоследом:

- Одређивање значаја пласмана;
- Идентификација догађаја (објективних доказа) који указују на обезвређење значајних пласмана и/или групе пласмана;
- Обрачун обезвређења билансне активе и вероватног губитка по ванбилансним ставкама за значајне пласмане, код којих је идентификован објективан доказ обезвређења;
- Обрачун обезвређења билансне активе и вероватног губитка по ванбилансним ставкама на групној основи за остале пласмане.

Процена кредитног ризика на појединачној основи

Значајан пласман се процењује да ли је обезвређен на појединачној основи само уколико постоји објективан доказ да је дошло до обезвређења пласмана, тј. ако Банка утврди да је дошло до значајног пораста кредитног ризика у вези са тим пласманом.

Умањење вредности/резервисање на индивидуалној основи се утврђује на основу нето садашње вредности будућих прилива/одлива.

Основица за обрачун умањења вредности на индивидуалној основи је укупан дуг клијента, односно износ билансног потраживања (доспела и недоспела главница, доспеле камате), укључујући и билансна потраживања настала по основу ванбилансних изложености (плаћања по гаранцијама и сл.).

Основица за обрачун резервисања за ванбилансне ставке је износ преузетих неопозивих обавеза Банке, за који се очекује да ће бити извршен. У основицу се не укључују неискоришћене преузете опозиве обавезе.

Приликом процене могућности наплате (која се ради квартално) узимају се у обзир следећи параметри:

- основица за обрачун (износ изложености/очекивани будући одлив);
- одговарајућа ефективна каматна стопа;
- очекивани број дана кашњења у односу на датум доспећа обавезе;
- очекивана наплата уговорених токова готовине;
- очекивана наплата по основу инструмената обезбеђења (колатерала) уколико је пласман обезбеђен колатералом.

Изузетно од наведеног, ако је за одређено потраживање / ванбилансну изложеност рок у коме се очекују будући новчани токови краћи од шест месеци, износ обезвређења билансних изложености се утврђује као разлика између књиговодствене вредности бруто изложености и очекиваних будућих новчаних токова по том потраживању, док се износ вероватног губитка утврђује у висини очекиваних ненадокнадивих будућих новчаних одлива.

Процена кредитног ризика на групној основи

Обрачун умањења вредности билансне активе и резервисања за губитке по ванбилансним ставкама на групној основи се врши за све значајне пласмане код којих нису утврђени објективни докази обезвређења, као и за све пласмане који нису индивидуално значајни, тј. мали пласмани.

Пласмани који се процењују у смислу обезвређења на групној основи, се класификују у класификационе групе на основу сличних карактеристика кредитног ризика. Класификација се врши у складу са Интерним моделом Банке, бодовањем одговарајућих финансијских и квалитативних показатеља, уз уважавање и дана доцње. Будући новчани токови у групи финансијских средстава која се групно процењују за обезвређење се процењују на бази уговорених новчаних токова средстава у Банци и историјског искуства у остваривању губитака за средства са карактеристикама кредитног ризика сличним онима које има група. Историјски подаци се коригују на бази доступних текућих података како би се уважили актуелни услови.

Резервисање за ванбилансну изложеност према правним лицима се процењује применом стопе исправке вредности процењене за билансна потраживања (по одговарајућим категоријама).

Обрачун резервисања по ванбилиансним изложеностима према становништву Банка врши за клијенте који су по Интерном моделу класификовани у категорију Е. Обрачун резервисања за наведене ставке врши се по стопи која се примењује на изложености по билиансним ставкама за наведену категорију, а која се примењује на укупан износ ванбилиансне изложености. За остале категорије клијената у оквиру портфолија ванбилиансне изложености према становништву не врши се обрачун резервисања на групној основи.

Стопе губитка за групу које Банка користити у сврху обрачуна износа обезвређења билансне активе и вероватног губитка по ванбилиансним ставкама на групној основи за пласмане правним лицима су следеће:

Група	Стопа очекиваног губитка
А	0%
Б1	2%
Б2	5%
Б3	10%
Ц1	20%
Ц2	30%
Д1	45%
Д2	60%
Е	100%

Стопе губитка за групу које Банка користи у сврху обрачуна износа обезвређења билансне активе и вероватног губитка по ванбилиансним ставкама на групној основи за пласмане физичким лицима су следеће:

Група	Стопа очекиваног губитка
А	0%
Б	6%
Ц1	10%
Ц2	30%
Д	40%
Е	90%

Стопе губитка за које Банка користи у сврху обрачуна износа обезвређења билансне активе и вероватног губитка по ванбилиансним ставкама на групној основи за пласмане банкама су следеће:

Група	Стопа очекиваног губитка
А	0%
А1	0,02%
Е	100%

Утврђене стопе се преиспитују најмање једном годишње.

Остале потраживања Банке од клијената за које се не утврђује кредитна способност односно интерна категорија ризика у складу са Интерним моделом Банке, класификују се у посебну групу, на основу броја дана кашњења по конкретном потраживању. Број дана кашњења рачуна се када укупан износ конкретног потраживања достигне материјално значајан износ, дефинисан Одлуком о класификацији билансне активе и ванбилиансних ставки банке. Стопе губитка за групу утврђене су у висини регулаторних стопа дефинисаних наведеном одлуком.

5.1.2. Квантитативне информације

Укупан и просечан износ изложености разврстан према класама изложености

Класа изложености	Билансне изложености		Ванбилансне изложености	
	Укупно	Просечно	Укупно	Просечно
Банке	2.246.399	-	0	-
Држава и централне банке	5.472.252	-	1.048.089	-
Физичка лица	14.217.866	-	8.673.887	-
Јавна административна тела	14.387	-	0	-
Привредна друштва	11.587.345	-	2.095.673	-
Терит. аутономије и лок. самоупр.	156.022	-	25.500	-
Остале изложености	11.977.351	-	0	-
Укупно	45.671.622	-	11.843.149	-

Банка је први пут применила стандардизовани приступ на дан 31.12.2011. године, те није могуће презентовати просечне вредности.

Географска расподела изложености

		Бруто изложеност		Нето изложеност пре техника ублаж. ризика		Нето изложеност после техника	
Класа изложености	Регион	Биланс	Ванбиланс	Биланс	Ванбиланс	Биланс	Ванбиланс
Банке		2.246.399	-	2.107.941	-	2.107.941	-
ЕУ	ЕУ	1.786.965	-	1.786.965	-	1.786.965	-
	Остало	71.023	-	71.023	-	71.023	-
	Русија	192	-	192	-	192	-
	Београд	386.793	-	249.673	-	249.673	-
	Остатак Србије	1.356	-	18	-	18	-
	Војводина	70	-	70	-	70	-
Држава и централне банке		5.472.252	1.048.089	5.132.815	1.048.089	5.132.815	1.048.089
Физичка лица	Београд	5.472.252	1.048.089	5.132.815	1.048.089	5.132.815	1.048.089
		14.217.866	8.673.887	13.434.829	8.667.003	13.358.670	8.661.227
Јавна административна тела	Београд	6.612.444	5.157.383	6.261.143	5.154.558	6.255.870	5.150.589
	Остатак Србије	5.223.771	2.288.776	5.040.330	2.286.307	4.993.566	2.285.197
	Војводина	2.381.651	1.227.728	2.133.356	1.226.138	2.109.234	1.225.441
Привредна друштва	Београд	14.387	-	14.387	-	14.387	-
		14.387	-	14.387	-	14.387	-
Терит. аутономије и лок. самоупр.	Биланс	11.587.345	2.095.673	6.730.727	1.997.000	6.730.727	1.997.000
	Остало	334.382	-	334.382	-	334.382	-
	Русија	24.005	-	22.805	-	22.805	-
	Београд	5.220.746	684.118	2.285.380	683.112	2.285.380	683.112
	Остатак Србије	2.306.655	676.961	2.021.067	605.509	2.021.067	605.509
	Војводина	3.701.557	734.594	2.067.093	708.379	2.067.093	708.379
Остала изложености	Београд	156.022	25.500	156.022	25.500	156.022	25.500
	Војводина	10	-	10	-	10	-
		11.977.351	-	9.722.169	-	9.722.169	-
Биланс	Београд	11.859.883	-	9.604.701	-	9.604.701	-
	Остатак Србије	117.468	-	117.468	-	117.468	-
Укупно		45.671.622	11.843.149	37.298.890	11.737.592	37.222.731	11.731.816

Расподела изложености по секторима и гранама индустрије

Класа изложености	Бруто изложеност		Нето изложеност пре техника ублаж.ризика		Нето изложеност после техника	
	Биланс	Ванбиланс	Биланс	Ванбиланс	Биланс	Ванбиланс
Банке	2.246.399	-	2.107.941	-	2.107.941	-
Држава и централне банке	5.472.252	1.048.089	5.132.815	1.048.089	5.132.815	1.048.089
Физичка лица	14.217.866	8.673.887	13.434.829	8.667.003	13.358.670	8.661.227
Јавна административна тела	14.387	-	14.387	-	14.387	-
Привредна друштва	11.587.345	2.095.673	6.730.727	1.997.000	6.730.727	1.997.000
Пољопривреда	406.801	217.492	80.299	217.492	80.299	217.492
Прерађ. индустр, рударство ...	2.962.338	829.420	2.097.395	829.421	2.097.395	829.421
Снабдевање ел. енерг, гасом, паром	25	-	25	0	25	-
Грађевинарство	681.381	480.000	498.756	407.725	498.756	407.725
Трговина на велико и мало	4.031.403	537.067	3.046.095	536.968	3.046.095	536.968
Саобраћај, складиш, смештај, исхрана	253.117	4.353	249.704	4.269	249.704	4.269
Некретнине, администр. и сл.	367.297	1.069	261.221	1.069	261.221	1.069
Остало	2.884.983	26.272	497.232	56	497.232	56
Терит. аутономије и лок. самоупр.	156.022	25.500	156.022	25.500	156.022	25.500
Остале изложености	11.977.351	-	9.722.169	-	9.722.169	-
Укупно	45.671.622	11.843.149	37.298.890	11.737.592	37.222.731	11.731.816

Изложености код којих је формирана исправка вредности

Класа изложености	Билансне изложености код којих је извршена исправка вредности		Доспела ненаплаћена потраживања	
	Бруто	Исправка вредности	Бруто	Исправка вредности
Банке	260.460	22.845	111.470	111.470
Држава и централне банке	540.400	339.437	-	-
Физичка лица	13.553.475	133.885	662.363	539.691
Јавна административна тела	14.387	-	-	-
Привредна друштва	7.144.093	753.368	4.077.168	4.077.168
Пољопривреда	83.889	3.590	322.912	322.912
Прерађ. индустр, рударство ...	2.408.356	310.962	553.982	553.982
Снабдевање ел. енерг, гасом, паром	-	-	-	-
Грађевинарство	590.814	90.899	89.320	89.320
Трговина на велико и мало	3.184.914	138.517	846.487	846.487
Саобраћај, складиш, смештај, исхрана	253.118	3.012	-	-
Некретнине, администр. и сл.	305.294	43.057	62.003	62.003
Остало	317.708	163.331	2.202.464	2.202.464
Терит. аутономије и лок. самоупр.	-	-	-	-
Остале изложености	10.993.744	2.255.182	-	-
Укупно	32.506.559	3.504.717	4.851.001	4.728.329

Изложености за које је формирano резервисањe

Класа изложености	Ванбилансне изложености код којијих је формирano резервисањe		Доспело		у 000 RSD
	Бруто	Резервисањe	Бруто	Резервисањe	
Банке	-	-	-	-	-
Држава и централне банке	-	-	-	-	-
Физичка лица	8.643.713	3.851	26	23	
Јавна административна тела	-	-	-	-	-
Привредна друштва	1.021.271	72.457	26.215	26.215	
Пољопривреда	-	-	-	-	-
Прерађ. индустр, рударство ...	-	-	-	-	-
Снабдевање ел. енерг, гасом, паром	-	-	-	-	-
Грађевинарство	480.000	72.274	-	-	-
Трговина на велико и мало	537.066	99	-	-	-
Саобраћај, складиш, смештај, исхрана	4.205	84	-	-	-
Некретнине, администр. и сл.	-	-	-	-	-
Остало	-	-	-	-	-
Терит. аутономије и лок. самоупр.	-	-	-	-	-
Остале изложености	-	-	-	-	-
Укупно	9.664.984	76.308	26.241	26.238	

Бруто изложеност према преосталом доспећу

Класа изложености	до 90 дана	91 - 180 дана	од 181 - 365 дана	преко 1 године	Бруто изложеност	у 000 RSD
Банке	2.037.117	-	-	209.282	2.246.399	
Билансне ставке	2.037.117	-	-	209.282	2.246.399	
Ванбилансне ставке	-	-	-	-	-	-
Држава и централне банке	6.520.341	-	-	-	6.520.341	
Билансне ставке	5.472.252	-	-	-	5.472.252	
Ванбилансне ставке	1.048.089	-	-	-	1.048.089	
Физичка лица	2.397.979	1.013.378	13.155.470	6.324.926	22.891.753	
Билансне ставке	1.819.680	762.536	5.892.698	5.742.952	14.217.866	
Ванбилансне ставке	578.299	250.842	7.262.772	581.974	8.673.887	
Јавна административна тела	14.387	-	-	-	14.387	
Билансне ставке	14.387	-	-	-	14.387	
Ванбилансне ставке	-	-	-	-	-	-
Привредна друштва	7.076.103	1.929.110	1.837.051	2.840.754	13.683.018	
Билансне ставке	6.174.284	1.296.052	1.281.818	2.835.191	11.587.345	
Ванбилансне ставке	901.819	633.058	555.233	5.563	2.095.673	
Терит. аутономије и лок. самоупр.	181.522	-	-	-	181.522	
Билансне ставке	156.022	-	-	-	156.022	
Ванбилансне ставке	25.500	-	-	-	25.500	
Остале изложености	6.445.054	1.395	9.243	5.521.659	11.977.351	
Билансне ставке	6.445.054	1.395	9.243	5.521.659	11.977.351	
Ванбилансне ставке	-	-	-	-	-	-
Укупно	24.672.503	2.943.883	15.001.764	14.896.621	57.514.771	

Промене на исправкама вредности /резервисањима

Опис промене	Исправка вредности	Резервисања	у 000 RSD
Почетно стање 01.01.2011.	5.488.725	60.366	
Повећање:			
Нове исправке /резервисања	2.178.188	92.486	
Смањење/укидање:			
Отпис	(166.904)	0	
Наплаћ. обезвређени пласмани	(277.216)	0	
Наплаћ. и/или ослоб. износи	(1.244.414)	(50.305)	
Стање 31.12.2011.	5.978.379	102.547	

Стандардизовани приступ мерењу кредитног ризика

За потребе израчунавања капиталног захтева за кредитни ризик Банка све изложености распоређује у одговарајуће класе изложености у складу са стандардизованим приступом за мерење кредитног ризика.

Класе изложености по пондерима ризика пре и након примене техника ублажавања кредитног ризика

		Бруто изложеност		Нето изложеност пре техника ублажавања		Нето изложеност после техника ублажавања		у 000 RSD
Класа изложености	Пондер	Биланс	Ванбиланс	Биланс	Ванбиланс	Биланс	Ванбиланс	
Банке		2.246.399	-	2.107.941	-	2.107.941	-	
	0%	1.857.987	-	1.857.987	-	1.857.987	-	
	20%	67.468	-	44.666	-	44.666	-	
	50%	192	-	192	-	192	-	
	100%	320.752	-	205.096	-	205.096	-	
Држава и централне банке		5.472.252	1.048.089	5.132.815	1.048.089	5.132.815	1.048.089	
	0%	5.472.252	1.048.089	5.132.815	1.048.089	5.132.815	1.048.089	
Физичка лица		14.217.866	8.673.887	13.434.830	8.667.003	13.358.670	8.661.227	
	35%	407	5.828	407	5.828	407	5.828	
	75%	13.555.097	8.668.034	13.393.853	8.661.173	13.317.863	8.655.397	
	100%	662.195	25	40.403	2	40.391	2	
	150%	167	-	167	-	9	-	
Јавна административна тела		14.387	-	14.387	-	14.387	-	
	100%	14.387	-	14.387	-	14.387	-	
Привредна друштва		11.587.345	2.095.673	6.730.727	1.997.000	6.730.727	1.997.000	
	35%	-	11	-	11	-	11	
	100%	11.587.345	2.095.662	6.730.727	1.996.989	6.730.727	19.969.989	
Терит. аутономије и локалне самоуправе		156.022	25.500	156.022	25.500	156.022	25.500	
	0%	156.022	25.500	156.022	25.500	156.022	25.500	
Остале изложености		11.977.351	-	9.722.169	-	9.722.169	-	
	0%	5.297.639	-	5.297.639	-	5.297.639	-	
	20%	951.688	-	951.688	-	951.688	-	
	35%	17.468	-	17.468	-	17.468	-	
	100%	5.710.556	-	3.455.374	-	3.455.374	-	
Укупно		45.671.622	11.843.149	37.298.891	11.737.592	37.222.731	11.731.816	

Подаци о обрачунатој и потребној резерви

Класа изложености	Бруто изложеност		Исправка вредности/резер.		Потребна резерва	
	Биланс	Ванбиланс	Биланс	Ванбиланс	Биланс	Ванбиланс
Банке	2.246.399	-	134.315	-	4.144	-
Држава и централне банке	5.472.252	1.048.090	339.437	-	-	-
Физичка лица	14.217.866	8.673.886	673.575	3.874	109.461	3.010
Јавна администрат. тела	14.387	-	-	-	-	-
Привредна друштва	11.587.345	2.095.673	4.830.537	98.673	26.081	-
Терит. аутономије и лок. самоуправе	156.022	25.500	-	-	-	-
Остале изложености	11.977.351	-	2.255.182	-	-	-
Укупно	45.671.622	11.843.149	8.233.046	102.547	139.686	3.010

5.1.3. Технике ублажавања кредитног ризика

У процесу имплементације Базел II стандарда Банка је усвојила интерна акта којима су дефинисани услови за признавање и коришћење техника ублажавања кредитног ризика приликом израчунавања капиталних захтева за кредитни ризик. За потребе ублажавања кредитног ризика Банка може да користи подобне инструменате кредитне заштите (инструменти материјалне и нематеријалне кредитне заштите), уколико су испуњени услови за сваку врсту и инструмент кредитне заштите, на начин прописан Одлуком о адекватности капитала банке.

Уколико Банка прихвати и призна финансијску имовину као подобан инструмент кредитне заштите, прилагођавање активе пондерисане кредитним ризиком врши се применом једноставног метода.

У посматраном периоду Банка је за потребе израчунавања кредитним ризиком пондерисане активе и капиталног захтева за кредитни ризик користила инструменте материјалне кредитне заштите у облику готовинског депозита.

Интерним актима Банке је у одређеној мери регулисана област коришћења техника ублажавања кредитног ризика, а у наредном периоду ће се спроводити активности усмерене ка развоју и унапређењу примењених техника ублажавања кредитног ризика, као и стварању услова за квалитетно праћење ефеката примењених техника.

Банка, у поступку оцене кредитног захтева, паралелно са оценом кредитне способности клијената процењује и инструменте обезбеђења које прихвата у циљу елиминисања/смањења губитка у случају неизмирења обавеза по кредитима. Прибављени инструменти обезбеђења не умањују ризик неизмирења обавеза дужника према Банци.

Да би инструмент обезбеђења био прихватљив за Банку треба да задовољи следеће опште услове:

1. Постојање валидног правног основа - правни основ обезбеђења мора увек бити документован, како би наплата могла да се изврши у складу са важећим прописима.
2. Реализација и могућност реализације - неопходно је да је инструмент обезбеђења могуће реализовати односно наплатити у разумном року (утрживост), односно остварити у новчаним средствима, а у складу са важећим прописима.
3. Повезаност (корелација) - не сме постојати висок степен корелације, односно може се толерисати мала повезаност, између вредности обезбеђења и кредитне способности дужника.

У циљу смањења кредитног ризика Банка:

- прибавља одговарајуће инструменате наплате потраживања,
- прибавља одговарајућа реална средства обезбеђења,
- уговора јемства правних или физичких лица,
- врши осигурање потраживања.

Актима Пословне политике Банке дефинисани су инструменти обезбеђења прихватљиви за Банку по категоријама клијената. Инструменти обезбеђења које Банка уобичајено користи су:

- заложно право на непокретним стварима – хипотека,
- заложно право на покретним стварима и правима,
- заложно право на хартијама од вредности,
- заложно право на потраживањима,
- наменски орочени депозити,
- јемства.

Инструменти обезбеђења морају бити приложени у форми која обезбеђује правну ваљаност за њихово потенцијално активирање, а вредност инструмента обезбеђења мора бити довольна за наплату целокупног потраживања Банке (главница, камата, накнада итд.).

За вредновање непретнине Банка користи процене независних проценитеља. Праћење вредности инструмента обезбеђења врши се периодично, у зависности од врсте обезбеђења, тржишних услова и сл. Најдужи рок за поновну процену примљеног инструмента у облику имовине је три године (стамбене непокретности).

Приликом процене вредности инструмента обезбеђења у облику имовине узима се у обзир и висина трошкова активирања инструмента обезбеђења (административни, судски, посреднички), као и могућност смањења вредности инструмента (принудна продаја итд.). Банка је интерним актима утврдила ближе критеријуме за процену очекиваних износа наплате реализацијом инструмента обезбеђења (тзв. haircut).

5.2. КАМАТНИ РИЗИК

Појам и дефиниција каматног ризика

Каматни ризик је могућност настанка негативних ефеката на финансијски резултат и капитал Банке услед промена каматних стопа, а Банка му је изложена по основу позиција које се воде у Банкарској књизи.

Промене каматних стопа утичу на нето каматни приход Банке, односно на измену нивоа каматних прихода и каматних расхода. Промене каматних стопа утичу и на финансијски резултат и економску вредност Банке јер се са променом каматних стопа мењају и садашње вредности будућих новчаних токова.

У циљу одржавања профитабилног и ликвидног пословања, Банка мери и процењује изложеност каматном ризику како би се заштитила од могућих флуктуација каматних стопа које би се могле негативно одразити на финансијски резултат и капитал.

Извори каматног ризика и учесталост мерења ризика

Извори каматног ризика могу бити:

- неадекватна политика камата којом се регулишу сва питања везана за утврђивање, обрачун и наплату камата, укључујући и флексибилност која дозвољава ефикасно и брзо деловање у случају значајнијих промена проузрокованих екстерним или интерним факторима,
- неусклађеност рочне, валутне и секторске структуре каматносне активе и пасиве,
- нередовно и неадекватно праћење и анализа кретања каматних стопа на тржишту и свих елемената који утичу на висину каматних стопа као што су расположиви ниво и структура извора средстава, висина референтне стопе Народне банке Србије, кретање нивоа цене и курса динара, тражња за одређеним банкарским производима и сл.,
- нередовно и неадекватно праћење и анализа каматносне активе и пасиве у смислу утврђивања одговарајућих односа позиција у оквиру активе, пасиве и ванбилиансних ставки у корелацији са каматним стопама и стопама накнада и сл.

Банка врши континуиран и активан надзор и контролу над каматносном активом и пасивом и истовремени надзор над системом каматних стопа и обезбеђивањем ефикасног механизма њиховог прилагођавања тржишним кретањима и профитабилним пројектима. Сектор за управљање ризицима мери и процењује каматни ризик квартално а по потреби и чешће, и о томе извештава надлежне органе Банке.

Основне претпоставке за мерење, односно процену изложености каматном ризику, укључујући и претпоставке о превременим отплатама кредита и кретању неорочених депозита

За потребе адекватног мерења степена изложености каматном ризику, Сектор за управљање ризицима анализира неусклађеност каматних стопа користећи следеће компоненте билансне активе и пасиве и ванбилиансних ставки:

- каматносна средства (кредити, купљене дужничке хартије од вредности, пласмани код других банака и други каматносни финансијски инструменти);
- каматносне обавезе (депозити банака и клијената, издате дужничке хартије од вредности и друге каматносне обавезе).

У складу са структуром позиција у Банкарској књизи и природом каматно остељивих ставки, моделирање процеса мерења изложености каматном ризику заснива се на следећим претпоставкама:

- подаци су доступни правовремено и у одговарајућој форми
- финансијски инструменти исказани су по књиговодственој вредности
- каматно осетљиве позиције биланса распоређене су према критеријуму доспећа у најмање седам временских сегмената
- инструменти са фиксном каматном стопом распоређују се према преосталом року доспећа
- инструменти са променљивом каматном стопом распоређују се према преосталом року до промене каматне стопе, односно према уговореном доспећу, с обзиром да динамика усклађивања променљивих каматних стопа није унапред позната јер зависи од динамике промене референтних стопа за које је везана
- позиције у страним валутама прерачунавају се у динаре по средњем курсу Народне банке Србије
- позиције са угађеним опцијама распоређују се према уговореном датуму доспећа
- пројекција новчаних токова врши се без укључивања ефеката евентуалних превремених отплата кредита или повлачења депозита
- позиције без уговорене рочности укључују се у временски сегмент са најкрајним роком доспећа.

Претпоставке су дефинисане на основу уважавања реалног и историјског кретања и стања следећих значајних параметара:

- структуре позиција у Банкарској књизи у којој доминирају једноставни финансијски инструменти (углавном кредити и депозити),
- обима каматоносне активе и пасиве уз доминацију каматоносне активе,
- релативно малог удела позиција у девизама у укупном билансу Банке,
- релативно малог удела превремених отплата кредита и повлачења депозита.

5.3. РИЗИК ЛИКВИДНОСТИ

Појам и дефиниција ризика ликвидности

Ризик ликвидности је могућност настанка негативних ефеката на финансијски резултат и капитал Банке услед неспособности Банке да испуњава своје доспеле обавезе.

Банка својом имовином и обавезама управља на начин који омогућава да у сваком тренутку испуни своје доспеле обавезе (ликвидност) и да трајно испуњава све своје обавезе (солвентност).

Извори настанка ризика ликвидности и учесталост мерења ризика

Извори настанка ризика ликвидности могу бити:

- повлачење постојећих извора финансирања, односно немогућности прибављања нових извора финансирања,
- отежаног претварања имовине у ликвидна средства због поремећаја на тржишту,
- нестабилност и неадекватна диверсификованост извора финансирања
- неконтинуирано и неадекватно планирање прилива и одлива новчаних средстава по појединим валутама и сл.

Начин праћења значајних параметара ликвидности

Извршни одбор Банке дневно прати усклађеност пословања Банке са успостављеним лимитима за управљање ризиком ликвидности, односно показатељем ликвидности.

Сектор за управљање средствима и ликвидношћу Банке планира и прати приливе и одливе средстава по валутама значајним за ликвидност Банке дневно, недељно, месечно и на дужи рок, на основу података достављених од стране надлежних сектора, сагледавајући следеће податке:

- преглед доспећа кредита одобрених клијентима,
- преглед доспећа датих и узетих депозита од других банака,
- преглед доспећа хартија од вредности,
- преглед орочених динарских и девизних средстава клијената Банке,
- рочну структуру орочених депозита клијената Банке,
- преглед потенцијалних ангажовања Банке по основу одобрених кредита,
- преглед потенцијалних обавеза Банке по основу ванбилансне евидентије (дати авали и дате гаранције),
- стање и динамику промена у валутама које могу значајно утицати на њену ликвидност.

27

Сектор за управљање средствима и ликвидношћу Банке континуирано прати кретање депозита по виђењу и орочених депозита, и иницира усклађивање прилива и одлива средстава, у циљу одржавања оптималне ликвидности и профитабилности.

Сектор за послове са привредом, Сектор за послове са становништвом, Сектор за платне картице и Сектор за управљање ризицима прате уредност измирења обавеза клијената, у циљу спречавања погоршања квалитета кредитног портфолија и угрожавања извора ликвидности Банке.

Начин мерења и процене изложености ризику ликвидности

Ризик ликвидности Банка мери и процењује:

- израчунавањем показатеља ликвидности дефинисаног регулативом НБС,
- израчунавањем интерних показатеља ликвидности
- праћењем нето токова готовине,
- утврђивањем индикатора ликвидности и индикатора раног упозорења пораста изложености ризику ликвидности,
- гар анализом,
- анализом стрес сценарија.

5.4. ОПЕРАТИВНИ РИЗИК

Појам и дефиниција оперативног ризика

Оперативни ризик је ризик од могућег настанка негативних ефеката на финансијски резултат и капитал Банке услед пропуста (ненамерних и намерних) у раду запослених, неодговарајућих унутрашњих процедура и процеса, неадекватног управљања информационим и другим системима у Банци, као и услед наступања непредвидивих екстерних догађаја.

Оперативни ризик укључује и:

- правни ризик који представља ризик могућности настанка негативних ефеката на финансијски резултат и капитал Банке по основу судских или вансудских поступака у вези са пословањем Банке
- ризике који настају по основу увођења нових производа или услуга, укључујући и нове активности у вези с процесима и системима Банке
- ризике који настају по основу активности у вези с њеним пословањем које је поверила трећем лицу, а које те активности обавља као своју претежну делатност (активности које Банци омогућавају обављање послова из делокруга пословања Банке, а набавка робе и стандардизованих услуга као што су услуге у вези с коришћењем телекомуникација, услуге оглашавања, услуге чишћења, услуге испитивања тржишта и сл. не представљају такве активности).

Одабрани приступ за мерење капиталног захтева за оперативни ризик

За израчунавање капиталног захтева за покриће оперативног ризика, Банка се определила за примену приступа основног индикатора.

БАНКА ПОШТАНСКА ШТЕДИОНИЦА, А.Д., БЕОГРАД